

Кушнір Галина Олександрівна,
викладач предметів професійного циклу.

Використання ІКТ на уроках охорони праці

Для працівників системи ПТО одне з найважливіших питань є покращення підготовки сучасного кваліфікованого робітника. Чим вище рівень кваліфікації з професії, тим більше часу необхідно на її засвоєння. Тому покращення підготовки кваліфікованих робітників пов'язане певною мірою зі збільшенням часу на їх навчання.

Вирішення цієї проблеми слід шукати в розвитку інтелектуальних здібностей учнів ПТНЗ, у формуванні в них прийомів розумової діяльності, цілісної системи знань і політехнічних вмінь.

З іншої сторони, незважаючи на постійний прогрес в розвитку техніки і технологій, засобів забезпечення безпеки, не гарантується абсолютна надійність їх експлуатації.

Очевидно, що зараз найнебезпечнішим елементом виробничої системи є сама людина – електрик, слюсар, тракторист, оператор комп'ютерного набору і т. п. Це слід приймати як аксіому, бо недооцінювання людського фактору призвело до багатьох негативних явищ в охороні праці: підготовки надмірно великої кількості нормативно-технічної документації, виконання її вимог, викривлення статистики травматизму тощо.

Тому головним завданням вивчення курсу “Охорона праці” є забезпечення знань і навичок із питань законодавства про охорону праці, пожежобезпеки, електробезпеки, гігієни та виробничої санітарії, організації охорони праці, надання першої допомоги при нещасних випадках, що відповідають сучасним вимогам.

Звісно, навчальні посібники з основ охорони праці написані на основі нормативно - правових актів правил безпеки в різних галузях, положень, інструкцій тощо, але в більш сприйнятій для учнів формі. Та все ж для більшості вони залишаються «сухими».

Будь-яка діяльність протікає ефективніше і дає якісні результати, якщо в учнів сформовано позитивне відношення до навчання, є пізнавальний інтерес, потреба в одержанні знань і навичок.

Пройшовши курс навчання за програмою: “Інтел Навчання для майбутнього”, який розширив межі моєї діяльності, під час вивчення предмета: “Охорона праці” ефективно практикую застосування комп'ютерні технології на уроках.

У сучасному світі потреба в комп'ютерних технологіях постійно зростає - вони необхідні і вдома, і на робочому місці. Комп'ютери надають нові можливості для матеріалізації абстрактних знань

порівняно з паперовою технологією. Це спричиняє перехід від переважного використання знакових моделей на папері до віртуальних експериментальних мікросвітів.

Застосування комп'ютерів у викладанні предметів: “Охорона праці” ще дають змогу виявити сучасні тенденції у розвитку навчального процесу.

Мозок дитини, налаштований на отримання знань у формі розважальних програм по телебачення, тому учень набагато легше сприйме запропоновану на уроці інформацію за допомогою медіа-засобів. З використанням комп'ютерних мереж і онлайн-засобів, навчальні заклади отримали можливість подавати нову інформацію таким чином, щоб задовольнити індивідуальні запити кожного учня. Необхідно навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні масиви інформації. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб дитина активно, з цікавістю і захопленням працювала на уроці, бачила плоди своєї праці і могла їх оцінити.

Допомогти педагогу у вирішенні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання та сучасних інформаційних технологій, у тому числі і комп'ютерних. Адже використання комп'ютера на уроці дозволяє зробити процес навчання мобільним, строго диференційованим та індивідуальним.

Дисципліна “Охорона праці” є системою (сукупність) державних законодавчих актів, а також це певний комплекс різних заходів та засобів, що спрямовані на забезпечення безпеки, збереження здоров'я та працездатності працюючих при виконанні ними технологічних операцій трудового процесу в умовах виробництва.

Вивчення курсу охорони праці дозволяє учням засвоїти організаційно-технічні та санітарно-гігієнічні основи з безпечної життєдіяльності, способи й засоби захисту від небезпечних і шкідливих факторів у період навчання та роботи на підприємствах, приймати правильні рішення в екстремальних ситуаціях.

Охорона праці є основою освіти майбутніх робітників. При навчанні та наступної практичної діяльності в певній галузі виробництва, охорона праці відіграє важливу роль у розвитку загальної логічної культури мислення, яка необхідна людям усіх професій. Вивчення охорони праці сприяє виробленню вміння підмічати безпечну сторону явищ природи, навколишнього життя, виробництва.

В практичній діяльності я широко використовую презентації створені у форматі Microsoft PowerPoint власноручно або за допомогою учнів. Маючи колекцію презентацій, виходячи з теми уроку його мети та завдань, можна легко вносити корективи до матеріалу.

Використання презентацій виправдане на будь-якому етапі вивчення теми та на будь-якому етапі уроку.

Прийоми використання мультимедійних презентацій на різних етапах уроку:

- Контролю знань: виконання тестових завдань з наступною само або взаємоперевіркою.
- Актуалізації знань: завдань з пошуку правильного твердження, заповнення пропусків в реченнях.
- Мотивації навчальної діяльності: демонстрація об'єктів або явищ, які будуть вивчатися на уроці з метою створення проблемної ситуації, прийом «Що це може значити?», прийом «Що далі?», прийом «Чому?».
- Вивчення нового матеріалу: демонстрація наочного матеріалу під час розповіді вчителя, робота з таблицями, пояснення схемами в ході фронтальної бесіди, пошук відповіді на запитання, складання опорного конспекту на основі текстового матеріалу, теоретичне обґрунтування процесу або явища, виконання лабораторної або практичної роботи за допомогою віртуальної лабораторії.
- Закріплення знань: пояснення учнями явищ при повторному показі без звуку, прийом «знайди зайве», прийом «розташуй у послідовності», термінологічний диктант, навчальне тестування.
- Домашнє завдання: використання додаткової інформації, структурування інформації, створення учнівських презентацій (індивідуальних або групових), розробка тестових завдань.

Виступ учнів з підготовленою ними презентацією особливо доцільний на уроках узагальнення та систематизації знань. Так, готуючись до уроку «Охорона навколишнього середовища» учні, працюючи в групах, готували презентації з причин забруднення навколишнього середовища України в галузях: «Промисловість», «Енергетика і підприємствами ядерної галузі», «Сільське господарство», «Транспорт», «Житлово – комунальне господарство», «Промислові відходи». Працюючи над створенням презентації учні отримали навички дослідницького пошуку: від визначення проблеми, формулювання гіпотези, пошуку інформації, що її підтверджує.

Велике значення має також досвід, який отримують учні під час роботи в групі та представлення результатів своєї діяльності на уроку. Виступи учнів з мультимедійною презентацією розвивають мову, мислення, пам'ять, сприяють формуванню навичок конкретизувати, виділяти головне, встановлювати логічні взаємозв'язки.

Дуже добре застосовувати презентації при показі будь-яких статистичних даних, при цьому застосовувати анімації для кращого сприйняття. Наприклад: тема: «Поняття виробничий травматизм» - аналіз статистичних даних з травматизму, тема: «Основи пожежної безпеки» - причини травматизму, тема: «Основи електробезпеки» - нещасні випадки електротравматизму.

Звичайно, що для створення презентації використовуються можливості Інтернету і щоб учням було корисним та ефективним необхідно обов'язково підкреслювати причину та мету пошуку інформації в Інтернеті, це доцільно здійснювати наступними шляхами:

- дати учням завдання знайти додаткову навчальну інформацію, зберегти її на електронних носіях для подальшого багаторазового використання іншими користувачами. Наприклад, під час вивчення теми «Розслідування нещасних випадків» учні отримали завдання знайти відомості про нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві й у побуті у своїй галузі за останній рік;
- поставити перед учнями задачу знайти нову інформацію, якої немає в підручнику, або яка не звучала на уроці, порівняти її з відомою інформацією, таким чином створити проблемну ситуацію, яка ініціює конструктивне спілкування на уроці. Так, вивчаючи тему «Пожежна техніка для захисту об'єктів» учні виконували завдання знайти відомості про захист від пожежі в інших країнах. На уроці під час обговорення цього питання виникла дискусія, в ході якої учні висловили свою думку про використання засобів при пожежі в своїй галузі.

- запропонувати учням зробити огляд певної теми. Таке завдання дається заздалегідь та може оцінюватись як проектна робота учня. Так на початку вивчення теми «Вплив струму на організм людини» учні отримали завдання створити діаграми про статистичні дані місцевих електричних травм.

Виходячи з вищезазначеного слід підкреслити, що використання інформаційної мережі не повинно бути самоціллю. Весь сенс в тому, щоб зробити можливості мережі необхідними для розв'язання пізнавальних задач, перемістити навчальний акцент з накопичення інформації на формування вмінь учнів використовувати різні способи діяльності в умовах, коли будь-яка інформація є легкодоступною.

Підводячи підсумок хочу підкреслити, що використання інформаційних технологій дозволяє провести урок на якісно новому рівні, врахувати психологічні та вікові особливості учнів, значно посилити їх інтерес до вивчення охорони праці, розвивати логічне їх мислення, навички пошуку інформації, групової роботи, формувати ключові компетентності учнів, самим покращити якість своїх знань з предмета.

Підготувати такий урок складно, проте вчитель – це людина, яка не тільки вчить інших, а й вчиться сама все життя.